„Ukrainśkyj Hołos“, Przemyśl. Należytość pocztowa uiszczono ryczałtem.

Ч. 3 (579) Неділя, дня 25. січня 1931. Рік XIII.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

Орган націоналістичної думки

Перемиш'ль
Ш. Л. Зубрицький
Площа Чацького
гр. кат. Пані

Адреса Редакції і Адміністр. „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ Перемишль, Побереже 1/I. Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807. Передплата в краю виносить 10 зол. річно 5·50 зол., піврічно 3 зол., чвертьрічно Для Чехії на рік — 72 к. ч., ½ — 40 к. ч., ¼ — 20 к. ч. Для Франції — 60 ф. річно, ½ — 35 ф., ¼ — 20 ф. Для Німеччини — 10 мар. річно, ½ — 6 мк., ¼ — 3·50 мк. Для Бельгії — 90 б. ф. річно, ½ — 50 б. ф. ¼ — 30 б. ф. Для Америки 2½ ам. долярів річно.
Рукописів Редакція не звертає, не оплачених писем не приймається.

Ціна примірника 25 сот.

Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

ТАРИФА ОГОЛОШЕННЯ: За текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має пять шпальт анонсових) 0·30 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·20 зол. Дрібні оголошпо. 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголош. 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередно до Адміністр. по 0·15 зол. Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші.
Редактор приймає щодня від год. 11—1.

Свято Української Соборности.

Дванайцять років тому, 22. січня, доконано в Київі торжественно акту злуки двох українських державних одиниць, в одну Нероздільну Соборну Українську Державу.

Цей світлий історичний акт був завершенням довгої боротьби, що велася в нутрі самої нації, поміж політичним українством і тими чужими й ворожими політичними впливами, струями і силами, що вспіли всеціло захопити величезну частину освіченого українського громадянства, та вижолобити собі, за довгий час політичної та соціяльної неволі, глибоку борозду в душі цілого нашого народу. Чужа політична думка, користуючись нашою легковірністю та сліпотою, наче іржа залізо, вспіла за час довговікової неволі сточити та перегризти нашу душу, занехлюїти наш мозок, розмягчити нашу волю, відбираючи їй гарт, опутати сіттю розкладових гасел нашу свідомість і чуйність. Усі потрібні для наших ворогів, а шкідливі та убийчі для нас самих — прикмети — плекала старанно чужа рука в душі нашої нації і раси. Дійшло навіть до того, що визначні тодішні „батьки народу“ уважали усамостійнення України, злочином супроти одноцілого фронту російської революції. Вже з самого початку революції 1917 р., коли наспів час великого порахунку і коли політичні події над Дніпром перечеркували здавалося політичне буття Росії як імперії, найшлися у нас люде готові кричати осанну тій самій Москві, хоч і прибраній в захисний кольор свободолюбія і братолюбія, яка стільки віків різала і шматувала з іншими на спілку наші землі, заселюючи їх чужими зайдами, яка по варварськи грабила наше майно, так з під селянської стріхи як і твердинь нашої науки, яка напихала тюрми і каторги найкращими дітьми батьківщини.

З усими цими Українцями — політичними Москалями, довелося зводити боротьбу політичному українству, яке прийшло до голосу передовсім в армії. Армія була тим чинником, який виміг на наших, запоморочених гіпнозою чужої політичної думки, політичних провідниках, — проголошення усіх універсалів, припинення балачок з „братніми“ народами, та сам акт злуки 22. січня. Тому теж акт цей являється видимим знаком перемоги активного і віруючого політичного українства над чужими політичними аґентурами, їхніми впливами, та чужою політичною думкою на Україні, духа всеукраїнського єднання над теріторіяльними, частковими та партійницькими патріотизмами. Однак в той час, перемога ця не далася на довго вдержати. За ботато союзників мали на той час наші вороги в нас і серед нас самих, в наших душах, в цілому нашому збірному єстві, в цілому нашому тодішному способі думання.

В недовзі після проголошення акту Соборности, упав Київ, а в слід за ним впала й українська державність, підтримувана до останка геройськими жертвенними зусилями армії.

Наші національні вороги, самі безпосередньо і посередньо через наших політичних наємників, за допомогою розкладових гасел, зіпхнули українські маси з простолінійного національно-державного напрямку на манівці часткових, станових і клясових інтересів та розбивши суцільний фронт боротьби і розпорошивши енерґію нації, опанували нашу територію та піддали націю всесторонній неволі.

В добі нового поневолення вороги не перестають кидати зерна отруї, щоб навсе унеможливити відродження і розвиток державности нашої. Всіми можливими способами намагаються вони створити в лоні сучасного життя українського народу, такі політичні течії, які своєю політикою підтвердилиб і закріпилиб сучасний стан займанщин.

Однак всі ці спроби і заходи, відкиб вони не походили, не є в силі спинити розвитку внутрішної моральної та політичної єдности укр. нації, та її державницької ідеї.

Ідея ця є вже сьогодня — вірою міліонів, завтра буде — силою, а післязавтра — правом!

22. січень хай буде гаслом духової соборности та єдности національної волі, з якої зродиться одна політична думка і один національний чин.

Свято української соборности — це обовязок нашої спільної праці та зусиль!

Проповідники мира.

(З мойого римського щоденника).

„....А гасити треба, бо скількиби люде не боролися і не сварилися між собою, кінець-кінцем приходить час, коли треба миритись, бо треба жити ...“

Так закінчує п. Олександер Шульгин, міністер закордонних справ еміґраційного уряду УНР, свою передмову до маленької брошурки „Меншости“ льорда Дікінзона, що вийшла оце недавно в Парижі накладом „Українського Товариства Прихильників Союза Народів“ в перекладі Г. Чикаленка. Гарна брошура, і переклад гарний, і папір добрий, тільки от передмова п. Шульгина в ній цілком непотрібна. Я сказавби впрост — шкідлива...

„...Приходить час, коли треба миритись, бо треба жити...“

А Мусоліні каже: „Не вартий є той своєї ідеї, що не є готовий за неї вмерти...“

Як бачите — „небо і земля“.

Тільки що за засадою Мусоліні люде йдуть і — перемагають, себто здобувають життя, а зі засадами п. Шульгина люде.... ратуючи ніби життя, знаходять ганебну смерть і рабство...

Уважаю потрібним зупинитися довше на передмові п. Шульгина, щоби зясувати, як далеко може завести „вірність“ до голошеної ним „засади“.

Ось послухайте: — „Виступаючи на міжнародньому терені, в „Унії Товариств Прихильників Союза Народів“ в імені Великої України, ми не хочемо, щоб там уважали, що справа українська є справою меншостей. Вона є в першу чергу справою державною“. ...Так пише Міністер Зак. Справ Уряду УНР. і на сій підставі не лише відмовляється виступати в обороні українських меншостей — але вважає можливим і потрібним їх критикувати і поучати: — „Їх політику ми вважаємо помилковою: їх вічні заяви нельояльности до держави, у якій вони живуть, звичайно не приведуть до жадної зміни державних кордонів, а зате викликають все більше й більше роздратовання більшостей...“ — Так пише (і очевидно говорить „на міжнародній арені“) людина, яка де інде заявляє, що „метою нашого покоління є створення української державности...“ Так ніби створення будь чиєї держави тільки й викликає самі радісні усмішки та оплески усіх сусідів, що за їх кошт та держава будується... Так ніби Ірляндія здобула свою незалежність низенькими поклонами та „дипльоматичними“ розмовами. Так ніби Польща тільки й має навкруги себе, що приятелів, які ось як радіють з нової польської державности...

І до речі — що саме п. Шульгин розуміє під „державністю“, коли він пише, що українська справа не є справою меншостей, а справою державною“. Чи те, що в нас вже існує наша українська держава, чи те, що її ще треба створити?

Якщо у нас існує держава, то ясна річ, що ся держава мусить займатися справою охорони тих своїх меншостей, що опинились поза її межами, як се роблять усі державні нації.

Якщож у нас не має держави, то справа охорони сих меншостей лежить на цілій українській нації, на всіх її представниках, деб вони і чим би вони не були.

Послухаймо далі:

Кільканайцять рядків нище п. Шульгин пише: — „*Не маючи* реально власної державности, ми можемо тільки розраховувати на силу наших арґументів, на наші дипльоматичні впливи (чи можуть бути *дипльоматичні* впливи у неіснуючої держави?), на те, що твереза державна думка переможе у західних наших сусідів, що вони зрозуміють всю конечність для їхньої власної державности досягнути порозуміння з українською меншістю...“

Отже існує чи не існує українська державність? Чи мусимо стреміти до її створення, чи вистане удавати, що вона вже давно створена? Мусимо боронити національних прав кождого, навіть окремого, Українця, чи ждати, що ті права оборонить держава, що колись „дипльоматичними впливами“ п. Шульгина буде створена?

Відповідь на повищі питання може бути лише одна: боронитися на кождому кроці, а де можна — то наступати, і тоді — і лише тоді! — ми матимемо знову свою державність.

Щож до порозуміння...

Було колись велике місто на берегах моря, — побудоване все з гарних палаців, багате на твори мистецтва і повне руху торговельного й промислового. Місто те звалося Картаґіною і було воно ніби квітка пишна на Середземному морі. Коли одного дня, серед хмар куряви, зявився під його мурами римський конзуль Марко Ценсорінус, а в його супроводі численні римські вояки, всі озброєні до зубів. Народ картаґінський, — жінки, діти й поважніщі громадяни, — позбігалися зо всіх сторін подивитися, як виблискують на сонці металеві панцирі, і коли увесь простір, скільки бачило око, вкрився морем людських голів, римський конзуль встав на щит, що його тримали на плечах кілька вояків. І почав римський конзуль промову. Не зясовує він своєї присутности на чужій землі, але вихвалює утіхи та радість мирного життя, чесноти слухняности, вигоди торгівлі і промислу. Потім спиняється над змальованням жахливости війни, і тої руїни, що вона завжди приносить, і тих незмірних жертв, що вона вимагає. І нарешті, посилаючи прокляття на голову цих, що сіють ворожнечу, закінчує закликом до картаґінців: „Покиньте зброю, о брати Картаґінці, — віддайте її мені, а я, з доручення Риму, перейму на себе вашу оборону, і забезпечу вам мир доглядаючи вас...“

І Картаґінці, спокушені красномовністю римського конзула і раді в душі, що хтось береться нести за них важку військову службу, переймаючи все її ризико і нічого за те для себе не вимагаючи, не завагалися віддати римському конзулеві усю свою зброю... (Яке це похоже на наші договори і пакти).

Марко же Ценсорінус продовжує: — „Дякую вам від щирого серця і високо вас похваляю. Але всяке почате діло, треба кінчити. Отже думаю, що в ваших інтересах віддати мені воєнну фльоту вашу, що так непотрібно заповнює пристань, і яку ви зможете вжити краще для самої торговлі. Це тим більше, що фльоти ви більше не потрібуватимете, раз Рим своїм коштом охоронятиме вас від піратів ..“

І знову Картаґінці, радіючи з вигоди віддали свою воєнну фльоту, побивши при тому й тих кількох морських вовків, що не хотіли коритися. (Скільки таких випадків було в нашій історії).

А Марко Ценсорінус тимчасом продовжав далі: —“ стверджую з безконечною радістю, що ваш широкий світогляд є відкритий для всяких порозумінь, і що ваш союз з Римом є дійсно беззастережний і повний. Отже мені тільки і залишається, попросити у вас останної жертви. На той випадок, колиб ваші думки мали відмінитися і щоби ви не наважилися бунтуватися, Рим наказує вам зруйнувати до тла ваше місто. А щоби виявити вам свою ласку і щиру відданість, Рим дозволяє вам віддалитися в пустелю й збудувати собі там місто, яке собі забажаєте, — з умовою проте, щоби воно було не ближче як за 80 кільометрів від берега моря...“

Лише тоді зрозуміли Картаґінці, куди довів їх „широкий світогляд, відкритий для всяких порозумінь“, але... за пізно!...

Марка Ценсорінуса, як римського конзуля можна не лише зрозуміти, але й виправдати, але нема виправдання для Олександра Шульгина.

І тому, дозволимо собі навести на закінчення ще один уривок з промови, — на цей раз з промови Демостена до Атенців: „Ви мусите памятати, що вам ніколи не вдасться змогти ворога поза мурами міста, поки ви в самім місті не приборкаєте тих, що простягають до нього руки...“ (цитата за Донцовим в ЛНВіснику 1929, VII—VIII, ст. 676).

Евген Онацький

Німецькі новорічні настрої.

(Від берлінського кореспондента „У. Г.“).

Berlin, 10. січня 1931.

Рідко який рік пращали суспільности з таким почуттям полекші, що він уже раз проминув, як нещасний 1930 тий рік. Не тому, щоби інші роки від часу закінчення світової війни були рівномірно і одночасно для всіх країн світа щасливіщі. Були навіть роки, раз для одної, то знову для іншої країни більш катастрофічні від 1930-того, але в 1930-му році струснула велитенська господарська, а почасти й політична кріза усім світом *одночасно*. Та мало цього! Бо в перве від коли капіталістичний розвиток приняв розмах модерного темпа супроводилася ота кріза виразною свідомістю і почуттям, що вона не є оттак собі звичайним нещастям, яке осьде нагрянуло, але швидко промине, тільки що ота кріза це зловіщий признак того, що зрушуються й валяться всі підстави, на яких модерний світ стоїть: духові, міжнародні, внутрішно-політичні та господарські підстави. „Стоїмо на переломі епох. Світ іде в добу величезних катастроф, які поставлять у тінь усі страхіття світової війни і питання вже не в тому, щоб отої руїни уникнути, а в тому, чи доживе її ще сьогодняшне покоління народів, чи може аж слідуюче“ ось цей, всеодно чи обєктивно оправданий, чи ні, настрій на склоні 1930. р. То теж психольоґічно воно оправдане, що люде вхопилися нач. промінчика нових надій за зміну календарної дати, так наче новий рік не продовжить загальних напрямних старого, тільки чудом-дивом зверне біг подій в якомусь, новому неочікуваному напрямку.

Ніде з такою виразністю не вибухнув отой настрій зневіри, що в Німеччині. Країна відрізана широким поясом ворожих, по зуби узброєних держав від усієї решти світа. Країна в якій живе 10—15 міліонів населення більше, аніж прожити може з плодів власного рільництва, країна яка ради свойого збуту мусить працювати інтенсивніще, більше й дешевше від усіх інших народів світа. Країна обвантажена на час життя двох (!) поколінь нечуваною досі в історії даниною двох міліярдів марок річно на користь переможців світової війни, через те обтяжена важчими державними податками від усіх інших народів світа. Одних лиш осьтих супротивностей досить булоби для всякого народу, щоб життя видавалося йому нестерпним, навіть колиб істнував збут для його праці. Але тут нагрянула загальна світова кріза збуту. Число безробітних осягнуло, з кінцем 1930 того року рівно чотири міліони, що живуть разом з родинами допомогою з публичних фондів.

Сам один цей стан вистарчав-би, щоб країну поставити в обличчя внутрішних переворотів. Адже-ж ота безробітна маса не здає собі справи з того, що головні причини її нещастя лежать не в хибах економічної і внутрішної політики німецьких урядів і ані навіть не в програній війні, а в надмірній і

з кождим днем нестримно збільшуваній індустріялізації всього світа. Ота безробітна маса знає тільки, що стан в якому живе нестерпучий, їй здається що гірше вже бути не може. І хибаж це не найприродніща в світі поява, що в цій масі нуртують бажання одним махом отчаяних енерґій змести зі світа тих, кого та маса за виновників своєї біди вважає, одні — комуністи-буржуазію, другі — національні соціялісти — парляментарну демократію?

Алеж-бо кріза не обмежується на одну лиш індустрію. Вона вже від літ кладе свої лапи й на рільництво, через конкуренцію дешевих заморських плодів землі. Уряд, правда, накладає охоронні мита. Але вони не високі, бо боїться, щоб надмірним здорожінням харчів не викликати конечности вищої плати робітникам, бо тодіб здорожіння індустріяльної продукції утруднило до решти успішну промислову конкуренцію на посторонніх ринках. *І так розкладається сумирний консерватизм німецького селянина*, який думає, що держава мехтує його інтересами на односторонну користь промисловців. Невдоволення й бажання якогось перевороту пориває в свій вир найістотніщу верству народу—хліборобську клясу — *на якій стоять і з якою гинуть держави.* Повстають таємні селянські орґанізації. Дійшло до того, що відбуваються бомбові атентати на податкові уряди! Та й великі землевласники убожіють й банкротують, верства з якої черпала колись Прусія, а потім й Німецька Імперія, вождів для війська, непідкупних, бо почуттям чести переповнених державних адміністраторів, суддів, дипльоматів і політиків.

А середущі верстви? Ті верстви, з яких колись рекрутувалася середуща й нища бюрократія, середуще й нище військове командування, рекрутувалась пересічна інтеліґенція народу, включно з тими народніми учителями, що „перемогли в 1870-ому році Францію“? Ті верстви, подавно вже знищені інфляцією, збіднілі й спролетаризовані, загубили свою традицію вірної державної служби, і для держави вони як одна з трівких і незрушних підстав, — ті сили раз на завше втрачені...

А понад усією тою соціяльною розпряженістю верховодить духова розпряженість. Розкладаючий модерний інтелектуалізм підкопує всі остої, які колись забезпечували рівний і внутрішно зрівноважений ріст сили й відпорности народу. Гине релігійність, що в спокійні часи сталила відданість судьбі, а в боротьбі робила терпіння й смерть нестрашними. Никне загальна мораль життя, а зростає скептична насмішка над моральними заповідями. Пропадає сімя, ця підстава фізичного буття народу, розложена тенденціями розпущености. Заломлюється від вибуялого індивідуалізму дисципліна й почуття обовязку у всіх суспільних звязках, від родини починаючи а на функціях держави кінчаючи. Під впливом релятивістичних тенденцій модерних духових наук конає свідомість абсолютних духових вартостей. Словом ніяка центральна ідея не опановує життя народу в його цілости.

Народ перемінюється осьтак у юрбу, в масу, — в необчислимий вулькан хаотичних, одна другу звязуючих і параліжуючих енерґій. Правда ще живуть в народі здержуючі, консервативні вартости, унаслідженi з минулого; їм одним теж завдячує Німеччина, що сяк-так прийшла до себе після кризи програної війни і революції, і що залізними обручами стиснений отой німецький народ не скрушився, — але ті вартости не кріпнуть, а слабнуть і відступають перед поступами розпряжености назад. І власне не так кріза в матеріяльному, економічному положенню, як радше свідомість цього стану будить серед вдумчивих кругів німецького народу чимраз виразніще почуття ляку перед темною й назавидною будуччиною, і то не лиш Німеччини одної, а й усієї Европи. — *Н. Л-а.*

Колєктивізація рільництва.

Спираючись на ленінсько-сталінській доктрині про можливість будування соціялізму в одній та навіть аґрарній країні, компартія намагається втягнути у процес усуспільнення народнього виробництва також дрібні селянські господарства, яких нараховується у Совітському Союзі до 25 міліонів. Селянство за теорією Леніна є тою останньою капіталістичною клясою, яку конче необхідно знищити, бо мовляв як довго селянське господарство спирається на приватній власности та дрібному товаровому виробництві, так довго виділяє з поміж себе капіталістів постійно й невпинно.

Як відомо компартія уважає за підпору пролетарської диктатури лише незаможних селян, а всіх заможних хліборобів зараховує до своїх клясових ворогів. Знову селянин-середняк на думку комуністів є посередня група, що хитається: як державець хліба вона тягне до вільного торгу та приватного капіталу, а як працівник є спільником робітничої кляси та пролетарської диктатури.

Тимчасом в часу існування т. званого НЕП-у, значно зміцнили та почали відігравати питому їм ролю якраз заможні та середняцькі селянські господарства. Мало того деяка частина незаможних селян і собі спромоглася перейти до табору середняків а почасти і до заможніщих. І от компартія, налякана тим фактом, що за пролетарської диктатури щораз більше почали зміцнюватися заможні та середняцькі господарства, а головне, що совітська влада опинилася в небезпечній економічній залежности саме від цих ґруп селянства, які постачали державі до 90% товарової зернової продукції, вирішила шляхом колєктивізації переважно незаможних селянських господарств посилити їх економічну ролю, щоб таким робом бідні селяне нелише формально а й на ділі, стали підпорою пролетарської диктатури. Тимбільше, що ці селяне, яких нараховується в Совітському Союзі до 50% не маючи належного власного інвентаря та посідаючи всього по 1—3 гектари землі опинилися в таких злиднях, що совітська влада змушена була 35% усіх незаможніх господарств зовсім звільнити від сільсько-господарського податку, а 15% платили дуже невеликий. Взагалі ці незаможні господарства були тягарем для совітської влади, бо вони не тільки не постачали державі збіжжа та інших продовольчих продуктів, а навпаки часто не були в стані самі себе прохарчувати.

Тому колєктивізацію незаможних селянських господарств можна булоб уважати до певної міри господарським поступом, оскільки вона справді підвищує їх добробут та переводиться добровільно. Тимбільше, що селянські колєктиви мають ріжні форми: передовсім це товариства спільної обрібки землі, яких нараховується до половини; далі йдуть хліборобські артілі в кількості 40% і нарешті справжні сільсько-господарські комуни, яких покищо нараховується лише до 10%.

В 1930. р. ці ріжні колєктиви охоплювали 25% усіх селянських господарств а протягом 1931. р. проєктується побільшити колєктивізацію до таких розмірів, щоби вона охопила половину усіх селянських господарств. Себто до 1932. р. совітська влада сподівається колєктивізувати передовсім майже всі незаможні господарства. Тимбільше що незаможні селяне не чинять такого рішучого спротиву супроти заходів та плянів компартії, як інші ґрупи селян хліборобів.

Рахуючись з тим фактом, що заможні селяне та середняки взагалі вороже ставляться до большевицької диктатури та економічної політики совітської влади, компартія вирішила знесилити ці ґрупи селянства шляхом безоглядного визиску (податкова політика, примусові ціни на збіжжа, харчові продукти і т. д.), щоб тим робом заможні хлібороби та середняки опинилися в безвихідному становищі та змушені були шукати й собі порятунку у колєктивізації.

Такі заходи вживає большевицька окупаційна влада передовсім на Совітській Україні. Тому саме зі всіх українських господарств, яких нараховується понад 5 міліонів, (з них 2, 6 міл. себто більше половини являються незаможними та мають засівну площу менше 3. гектарів на господарство) в 1930. р. було охоплено колєктивізацією 35% з засівною площею коло 42%, а протягом 1931. р. проєктується охопити 65—70%. Мало того, компартія сподівається, що шляхом насильства та за допомогою терору вона спроможеться протягом 1932. р. — 33. р. колєктивізувати всі українські господарства. З цею метою на Совітській Україні в 1931. р. буде доведено скількість машинотракторних станцій до 300, а обрібка землі тракторами має охопити 8 міліонів гектарів, або понад 25% всеї засівної площі.

Ця примусова колєктивізація українських заможних та середняцьких господарств пояснюється тим, що особливо українські селяне хлібороби дуже ворожо ставляться до пролетарської диктатури та чинно виступають проти грабіжницької економічної політики, яку переводить Москва на Совітській Україні. А неслід забувати, що навіть селянські колгоспи, отримуючи від совітської влади хліборобські машини або кредити примушені на підставі так зв. контрактації здавати державі більшу частину свого урожаю по примусовим цінам.

Чи вдасться совітській владі добитися переведення в життя свойого пляну покаже будуччина. Цікаво, що з усіх селянських господарств Совітської України лише 20% або коло 1 міліона господарств належать до „Союзу незаможних селян“ та являється до певної міри підпорою пролетарської диктатури.

Себто власне лише шляхом насильства компартія примусил українські колгоспи дати минулого року державі 40% всеї заготівлі хлібом, до 50% цукру та іншої технічної сировини і коло 80% городовини та садовини. У звязку з цим фактом українські селяне, орґанізовані в колгоспи зрозуміли, що колєктивізація не забезпечує їхнього добробуту а є знаряддям їх визиску з боку совітської влади. Тому саме чимало незаможних селян почали кидати колгоспи, а середняки та заможні хлібороби щебільш рішучо виступають проти колєктивізації. *Я. Д.*

В справі статі „Початки української нації“.

P. S. У „Ділі“ з 13. І. ц. р. помістив д-р Кордуба ще одну відповідь на мої статті. Свої помилкові твердження і фантазії він називає „устійненими і загально відомими історичними фактами“ і далі вірить, що його цитати мають „вартість наукових доказів“ для підтримки теорії „общеруської“ культурно-національної єдности. З того виходить, що він далі не бачить усеї ріжноманітности значінь терміну „Русь“ і дуже некритично приймає деякі твердження тенденційної російської і русофільської науки, вважаючи ріжні їх вигадки за наукову правду. — Мої протилежні твердження він називає голословними і нічим не доказаними та ще й виголошуваними з подивугідною самопевністю у проповідницько навчальнім тоні“. — Нехай вже другі рішають у кого більше голословности, подивугідної самопевности та проповідницько-навчального тону. — Думаю, що це бувби надто великий анахронізм витягати тепер великий науковий апарат проти застарілих теорій, що їх д-р К. все повторяє. Я уважав своїм обовязком вказати лише на цілий ряд помилок д р К., що їх вже давно наша наука вияснила, і на деякі його прогріхи проти засад льоґічного думання. При тім я старався також виявити ті тенденційні джерела, звідки він свої нічим не доказані тези і фантастичні здогади черпав. — Чи це лише мої „субєктивні погляди й інсинуації“, про те вирішить дальший розвиток нашої науки, яка напевно піде іншими шляхами ніж д-р Кордуба у своїх дивних статтях. *К. Чехович.*

ВІД РЕДАКЦІЇ.

Отсею дорогою Редакція „Українського Голосу“ складає щиру подяку усім своїм Співробітникам та Читачам-Однодумцям, що надіслали для нас побажання з приводу Нового Року. Велика скількість листів зі словами признання та готовістю всесторонньої піддержки нашому орґанові, що їх Редакція в останніх двох тижнях одержала, свідчить про існування незвичайно живого звязку поміж Редакцією та Читачами. Радіємо з цього приводу, що тримісячна примусова мовчанка цей звязок не ослабила а скріпила. Покласти ще сильніщі фундаменти під цей звязок, буде головним завданням Редакції в біжучому році.

ЕСЕНЦІЇ до горівок, лікерів і руму. Всякого рода ПОРОШКИ І ЗАПАХИ до святочного печива. КАДИЛО, троєчки і натуральна ОЛИВА до церкви поручає
Аптика і Дроґерія під ЗВІЗДОЮ
Перемишль, вул. Францішканська 24. біля мійської вежі з годинником.

П. В. КОТОВИЧ. 2)

Зі сучасної дійсности на Україні.

(Спостереження очевидця).

(Продовження).

Геть навкруги пішла поголоска про мій приїзд. Двері в хаті буквально не зачинялися.

Чую: Як він, український старшина не побоявся приїхати живим їм в руки?

Треба сказати, що у нас було двічи протибольшевицьке повстання, в якому я брав участь. Після нашого приєднання до армії ґен. Омеляновича Павленка, з мене, як я довідався, було зроблено головного керовника, тих повстань, отже „петлюрівського полковника“ і т. д. Це робили або повстанці, які там лишилися, щоби звалити вину на того, хто є поза межами влади Чека, або то була большевицька провокація.

В комуністичних кругах нашого району мене зустріли вороже, з недовірям до мойого комунізму. Мені запропонували було прочитати доповідь про роботу комсомолу на Заході. Коли я зачав свою доповідь по українськи чути було зразу обурюючі вигуки з місць. Далі мені перебили, забрав слово місцевий судовий слідчий, жид комуніст (страшенний як, я пізнійще довідався, україножер) і запропонував аби замість ґаліцко-чеського жарґону я говорив по московськи. Навколо цієї пропозиції розгорнулися дебати. Українці-комсомольці твердо стояли на тому, аби я говорив по українськи. Нарешті це питання поставлено було на голосування. Незначна більшість була за тим, аби я говорив по московськи. Довелось завести спір і торги. Враження від моєї доповіди було дуже неґативне. „Начальство“ було невдоволене тим, що за кордоном існують компартії леґально, мають свою пресу і т. д. Мені був даний бій з яким я легко справився. Та обставина що я ще не знав ані, радянської дійсности, ані місцевого „великого начальства“, як от голова радвику тощо, — дозволяла мені нападати на них гостро за всяку дурницю сказану ними в дебатах. Я навіть не думав, що цим я викличу здивування й задоволення у селян.

Тим часом я почав собі шукати праці. Висилав в цій справі листівки, але коли й діставав на них відповіді, то вони були відмовні. Їздив до Одеси, так само безуспішно. За три й чотири місяці після мого приїзду мене виключили з комсомолу механічно, як такого що вже переріс. Далі я захворів і лікувався в Одеській клініці. Так пройшов рік. На весні 1927 р. я повернув з Одеси й привіз, памятаю бочілку лиманного болота, щоб лікуватися далі в дома. Але не довелось, мене заарештовано. До Одеси мене везли підводою в супроводі комсомольців, озброєних військовими рушницями. Отже вже тоді комсомол, як і партія, перетворились з партійних орґанізацій в адміністративний додаток до радянскої чекістської системи.

В ҐПУ посадили мене з початку не в камеру але в червоноармейський клюб військ ҐПУ, що знаходиться в томуж будинку що й тюрма. Там уже було понад 100 арештованих. Усі камери, а було їх більше 10, не рахуючи одиночок, були переповнені. Аж на четвертий день нас перевели до камери, а наших попередників в ДОПР.

Обвинувачувано мене в тому, що я ніби орґанізував підпольну українську контр-революційну орґанізацію, й виділив з неї терористичну групу. На другому допиті вжито такої методи: слідчий, за абсолютної тиші, дивився на мене не спускаючи очей, так довго, що в мене аж чуб на голові встав. Після двох місяців мене знову покликано на допит. Тоді слідчий завів зо мною таку розмову: — Ви приймали участь в Ананівських повстаннях, мали постійні звязки з Заболотним (останнє Ви даремно заперечуєте). Ви моглиб написати про це все свої спомини. Ми їх помістимо в „Червоному Шляху“ і ви одержите гонорар.

— Я немаю ніяких літературних здібностей, — відповідаю.

Я вас ще хочу попередити: ви не мусите називати прізвищ тих осіб, яких ви нехочете називати. Ходить тільки о те, аби відновити в пямяті людей ту картину, соціяльні ґрупіровки, ролю, скажемо наприклад, духовенства, і т. д. Для майбутнього пролетарського історика це буде цінний матеріял.

Ні, я не зумію тепер цього написати. Хіба, може, як вийду на свободу?

За місяць після цієї розмови я був на волі.

Після мойого звільнення я відїхав до Харкова, аби знайти якусь працю. Пробув в Харкові три тижні, мешкав в будинкові Пролетарського Студенства, серед студентів технольоґічного інституту. Характерно, коли студенти молодших курсів охоче говорять про своє „пролетарське походження“, чекають на „пламя всемірної революції“, то студенти які вже закінчують науку, це вже „специ“, люди солідні, і не ховають вже своєї непролетарської психольоґії. Це вже не члени „пролетарського суспільства“, а старої російської касти інжінерів.

Пізніще, через мойого колеґу — учителя, я познайомився з одним інжінером, що закінчив ХТІ. Його батько робітник Донбасу, він сам та його молодший брат, — всі партійці.

Цей інжінер по закінченню інституту довго шукав посади при будові „Дому Промисловости“ в Харкові. Не помогли заходи ОПК, він не міг ніяк влісти між тих спеців. Тоді він вжив іншого способу: познайомився з інжінерами на виробництві, добре з ними декілька разів випив, і .. так дістав посаду. За місяць він так близько зійшовся з інжінерами, що приніс до ОПК свій партійний білет, та добровільно залишив партію. Його дружина так само залишила комсомол.

В листопаді 1927 року я вже працював в с. К... викладачем математики і німецької мови в 7-річній школі. Село аж на самій півночі Донбасу, але в промисловій його частині. Саме село на 40, коли не на 50 відсотків пролетарське і цілком українське. Воно мало свої культурні традиції. Ще до революції була тут вища початкова школа, спеціяльна лісова школа, в якій між іншими учився п. М. Шаповал. В цьому селі велась вперта боротьба, на ґрунті розподілу землі. Не було тижня, аби небуло 3—4 випадків пожарів. Так протягом року спалено майже всіх бідняків. Вигоріли деякі цілі вулиці.

Через місяць після мойого приїзду мене покликано було до округи у Військовій Комісаріят для перекваліфікації як запасного старшину. Через стан здоровля мене звільнили, але зате відослали до ҐПУ. Тут зі мною розмовляли досить вічливо, як от наприклад:

Ми знаємо, що Ви бувший бандит, розуміється політичний, але ми певні що ви цілком льояльні до радвлади.

(Продовження буде).

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.

В попередньому числі вислали ми чеки. Просимо наших передплатників і прихильників о надіслання передплати та пожертв на покриття шкід спричинених нашому орґанові через тримісячне замкнення. Звертати увагу на число нашого чеку 142.807. Адреса: ПЕРЕМИШЛЬ, — ПОБЕРЕЖЕ ПІЛСУДСЬКОГО 1./I.

Що чувати в світі?

Конференція „Округлого стола“ і проєкт конституції для Індій. — В останніх роках, а з окрема в минулому році мала Анґлія чимало тяжких клопотів, а поміж ними затяжну боротьбу з індуським самостійницьким рухом, що націлився підточити і підірвати самі фундаменти анґлійської великодержавности. Про розміри цеї боротьби вистане сказати, що Анґлійці виарештували в Індіях поверх 60 тисяч такзваних свараджистів себто індуських самостійників, а мимо того боротьба ця не вгаває, а кадри свараджистів побільшуються. Щоби ослабити вістря протианґлійської пропаґанди та аґітації індуських націоналістів, анґлійський уряд Мекдональда рішився піти на уступки вимогам індуських поміркованих елементів. З тою метою скликано до Льондону в листопаді минулого року такзвану конференцію „круглого стола“ з участю представників анґлійського уряду, анґ віцекороля Індій, індуських князів та поміркованих ґруп населення. В конференції цій свараджисти участи не взяли та мимо того порозуміння поміж анґлійцями та індусами з одної сторони, а поміж самими індуськими представниками на цій конференції, з другої сторони, — ніяк не наладнувалося. Представники Магомедан та Індусів, спорили довгий час поміж собою відносно устійнення виборчої ординації. Магомедане хотіли поділити цілий край на окремі магомеданські та індуські курії, а Індуси добачалися в цьому поділі початку політично-державного розєднання Індій в майбутньому. Другою справою, що викликала була гострі розходження поміж представниками населення Індій — була справа майбутньої орґанізації Зєдинених Індій, а саме злуки в одну адміністративну і політичну цілість усіх дрібних князівств, що їх нараховується в Індіях біля 800, з провінціями, що не є під пануванням удільних князів і творять територію такзваних британських Індій. Зразу індуські князі і князики з усіх сил обстоювали думку своєї недоторканости, згодом однак, мабуть під натиском деяких представників анґлійського уряду, згодилися на уступки в користь соборницької думки інших представників індуського населення. Ідея цеї злуки належала давно вже до політичної програми індуських свараджистів і можливо, що заспокоєнням цих соборницьких стремлінь, анґлійські політики думають настроїти прихильно для себе принайменше частину свараджистів, неприсутних на конференції „круглого стола“. У висліді конференції, що вже добігає до кінця, вироблено проєкт конституції для Індій. Проєкт цей має піти ще на затвердження анґлійського парляменту і правдоподібно буде ним ухвалений та увійде в життя вже цього року. Згідно з цим проєктом на місце дотеперішнього віцекороля Індій має прийти іменований Льондоном ґенеральний ґубернатор, що в свою чергу буде назначувати голову індуського уряду і буде мати вплив на склад цілого уряду з тим однак, що уряд цей буде відповідальний перед центральним парляментом, який більшістю двох третіх голосів може цей уряд усунути. Справи армії, фінансів і закордонної політики Індій належатимуть виключно до уряду. Дальше предбачає проєкт конституції утворення національного представництва Індій, що має складатись зі сенату і сойму. Сенат має мати 100—150 членів, а сойм не менше 250-ти, так що один посол буде представником думки і волі більше ніж 1. міліона населення. Сенаторів з провінцій вибирають провінціональні соймики, а в князівствах сенаторів мають іменувати князі. Відносно способу і порядку вибирання послів до сойму покищо не принято на конференції ніяких рішень. Рішено лише, що час діяльности одного сойму не може бути довший ніж 5 років. Про майбутню ординацію до індуського сойму можна лише здогадуватись зі заяви анґлійського голови ради міністрів Мекдональда, в якій сказано, що анґлійський уряд буде боронити виборчих прав найнищих верств населення в Індіях, а навіть погорджуваних паріїв. В цій заяві криється намір анґ. уряду протиставити одні верстви населення Індій, другим, щоби в той спосіб спутати взаїмними спорами політичну енерґію індуських мас та відвернути їхню увагу від факту поневолення Індій. Як би на справу конференції „Круглого стола“ не дивитись, — є це перша поважна спроба з боку анґлійського уряду розвязати індуське питання, допускаючи до голосу в тій справі саме населення Індій. (Правда, далеко не усе). Ідучи на уступки поміркованим стремлінням населення Індій, Анґлійці застерігають собі ненарушимість доґми анґлійського панування в Індіях. На ненарушимість цеї доґми не погоджуються якраз ті Індуси, що відмовилися від участи в згаданій конференції, а не треба забувати, що під впливами цих власне свараджистів находиться добра половина усего населення Індій. Тому теж невідомо, як уложаться взаїмовідносини поміж Анґлійцями та Індусами після конференції „Круглого стола“, бо не має сумніву про те, що без згоди індуських націоналістів свараджистів, які саме тепер заповняють тюрми, ніяка однобічна розвязка індуського питання не буде трівка і Анґлійцям прийдеться мабуть ще не одну конференцію в цій справі скликувати та ще не одні уступки поробити. На прикінці годиться згадати, що в звязку зі закінченням конференції „Круглого стола“ предбачається проголошення амнестії для 50 тисяч арештованих і вязнених по тюрмах і бараках Індусів — свараджистів.

———

Петиція українських послів і сенаторів до Ради Союза Народів.

Згадана петиція підписана 13 укр. послами і 4 сенаторами має дату: Варшава, 31. грудня 1930 р. Обговорюється в ній дуже основно міжнародні постанови відносно Сх. Галичини, що їх польський уряд досі не виконав, а навпаки обмежує навіть ті права якими Українці користувалися ще в часах австрійської займанщини.

найбільше уваги присвячує петиція справі зловживань підчас пацифікації та виборчої акції. До петиції долучено описи поодиноких випадків пацифікації та зізнання пошкодованих на майні і тілі. Підписані звертаються до Ради Союза Народів з проханням о подрібний розгляд справи і видання доручень про виконування польським урядом принятих на себе міжнародних зобовязань відносно Українців.

* * *

Чеські правники про наслідки пацифікації.

Визначні чеські правники утворили окрему комісію для розсліду цивільних наслідків пацифікації. Притокою послужив факт, що суддя Ваґнер у Львові на підставі австрійського патенту з дня 14. березня 1806 р. Ч. 758, уморив скаргу одної кооперативи, яка заскаржила виконавців пацифікації в цьому селі. Згаданий патент забороняє скаржити перед цивільними судами урядників о шкоду заподіяну підчас їхнього урядовання, а чеські правники доказують, що цей патент не може мати сили там де урядник переступає межі управнення, що вяжеться з виконуванням його чинности.

* * *

Новий кандидат на міністра закордонних справ польського уряду.

В звязку з балачками про зміну на становищі міністра закордонних справ польського уряду, краківський „Напшуд“ пише, що на місце дотеперішнього мін. зак. справ Залеского має прийти довірений мар. Пілсудского полк. Бек. Його кандидатура, як твердить „Напшуд“ зустрінеться з нехітю за кордоном, бо там мають мати відомости, що полк. Бек був замішаний в справу убийства полковника Заґурского, а останніми часами в справу побоїв послів в Берестю. А саме полк. Бек мав бути тим, що давав доручення адміністрації берестейської тюрми відносно їхньої поведінки з увязненими послами.

* * *

Закінчення процесу проти бувших білоруських послів.

Минулого тижня закінчився процес проти чотирьох членів тзв. білоруського селянсько-робітничого посольського клюбу. Акт обвинувачення закидав їм приналежність до комуністичної орґанізації і діяльність по вказівках даваних Москвою. У висліді процесу, усіх чотирох б. послів засуджено на 8 років тюрми кождого. З поміж шістьох дальших підсудних засуджено трьох на 4 роки, а трьох по 2 роки, кожного.

* * *

Чорні хмари над робітничими промисловими осередками в західній Польщі.

Наслідком безробіття, що з кожним днем зростає, витворилася в промислових осередках західної Польщі дуже напружена ситуація.

* * *

Вибори в Еспанії.

На одному з останніх засідань ради міністрів вирішено назначити перші вибори до парляменту на день 1. березня ц. р. Уряд думає, що в той спосіб доведе до злагіднення напруженої від давна ситуації в цілому краю.

* * *

Передвиборча кампанія в СССР.

Вибори до місцевих рад на цілому просторі СССР, находяться саме в найбільшому розгарі. На підставі поданих перших обчислень виходить, що участь в виборах бере 83 міліонів населення, тоді як минулого року брало участь 74 міліонів.

* * *

Як звичайно на Балкані.

Минулого тижня в Софії (Болгарія) незнані досі справники убили двох македонських діячів Спасова і Буткова, що належали до тзв. ґрупи Протоґерова. Убиті мали свойого часу убити одного з членів ґрупи Михайлова і зате тепер Михайловці пімстилися за свойого партійця.

* * *

Процес в Мінську.

Приготовання до показового процесу в Мінську (совітська Білорусь) уже на укінченні. Підсудним закидають змову з Польщею з метою підняття повстання на Білорусі. Заграничні ґазети, висказують погляд, що при помочі цього процесу большевики хотять викликати такі настрої в СССР, серед яких їм легше вдалобся обікрасти Білорусь навіть з тих мізерних прав, що вона їх досі мала, як „федеративна держава“. Сам большевицький староста Калінін не витерпів і заявив публично, що окремішність Білорусі є шкідлива для цілости СССР.

* * *

Большевицькі залицянки до Америки.

Сталін вислав до Зединених Держав півн. Америки свойого представника, який має намовляти грошевитих Американців, щоб вони дали позичку потрібну для переведення в життя пятилітки. Цікаво хто ту позичку буде віддавати?

По всій Україні.

Північно-Західні Землі.

Українське Студенство Скільщини орґанізується! В історії укр. Студенства Скільщини день 4. січня 1931. замітний стихійним гоном до обняття орґанізаційними рамками цілого Укр. Студенського життя, в Сколім і в повіті. В той день Укр. Студенти зібралися в однодушну, однією думкою пронизану сімю і серед річевої дискусії постановили; що 1. доперішний стан студенського життя в Скільщині є ненормальний, а то з приводу браку станової професійної орґанізації, 2. такий стан неможе і несміє дальше істнувати, бож це великий сором, що в той час, коли життє цілого Укр. Громадянства є націлене в напрямку орґанізації, на усіх ділянках, Укр. Студенство лишається позаду, 3. тому нараз створюється „Студенський Гурток“ при пов. Філії Т-ва „Просвіти“ в Сколім, котрого ціллю буде: розвинути широку самодопомогову акцію, розгорнути широку культурно-освітну діяльність, створити сприяюче середовище, в якому погляди і характери Студентів моглиб кристалізуватись в дусі новітнього націоналізму! *К.*

З просвітянського руху на наших західних окраїнах. *(25-літний ювілей основання і свято посвячення дому читальні „Просвіти“ в Заболотцях, Ярославського повіту).* Ще 7. серпня минулого року відбулося величаве просвітянське свято в одному з сіл наших західних окраїн, що заховало вірність нашій церкві, прадідівській вірі та національно-політичним заповітам нашої славної і гордої державницької минувшини. Виділ читальні „Просвіта“ в Заболотцях, як сам пише, мусів так довго чекати з оповіщенням з огляду на закриття нашого орґану. З гадане свято возвеличали свою присутністю о. декан Борисевич з Дрогоєва, о. Черкавський з Радимна та о. Осідач зі Заміхова, які доконали посвячення читальняного дому, посол Др. В. Загайкевич, якого промова полишила незатерті сліди в свідомости і душах присутніх, та делеґації читалень, кооператив і пожарничо-руханкових товариств дооколичних сіл, які прибули з привітами для ювілята — Читальні в Заболотцях. Виділ читальні під головуванням Володимира Боднара і секретарюванням Антона Боднара вачав працю у власному домі, повний твердої волі і віри у великі успіхи на користь і добро Нації, а з окрема загрожених її західних окраїн.

Вийшли на волю, Дня 4. січня с. р. вийшов на волю з тернопільської тюрми студ. прав Турковський Василь. Його арештовано ще 29. серпня мин. року під замітом приналежности до У. В. О. і участи в саботажах. Більше як по чотиромісячний тюрмі випущено його на волю з браку доказів вини. — В тернопільській тюрмі перебуває під цю пору ще понад двайцять укр. політ. вязнів. Всі вони коротають довгі тюремні дні без часописий і книжок. Українських часописий слідчий суддя взагалі не принимає, (а як прийме — то вязні їх чомусь то не бачать) а з польських тільки Краківського „Kurjerka“. Книжок не принимають цільковито. — Слід також зазначити, що листи до вязнів подані на почту в Тернополі одержується по 12—14 днях.

5. січня ц. р. вийшли на волю після 6-тижневого побуту у луцькій тюрмі визначні діячі на Волині пп. Олекса Ковалевський, б. посол Іван Власовський, Володимир Островський та б. сенатор Іван Бондарук. Всі вони остають дальше під поліційним доглядом, бо слідство проти них ще не покінчене. — Арештований б. посол Семен Жук, сидить дальше в луцькій тюрмі та дожидає розправи, яка має відбутися в половині січня ц. р.

Жахливі умови в бережанській тюрмі. В бережанській тюрмі находилося в дні 1. січня ц. р. 93 політичних вязнів. Раньше було їх ще більше. Між вязнями поширюється під цю пору ґрипа. Один з вязнів, молодий селянин Микола Вигідний з села Жовтнівка, повіт Бережани, скінчив самогубством вішаючись на віконній краті. В цій справі ведеться слідство.

Перші два протести проти виборів до Сойму. До Найвищого Суду внесено два протести проти виборів до Сойму з виборчої округи ч. 58. (Кремінець-Дубно-Здолбунів). Подали їх місцеві громадяне.

Слідство в справі побоїв в луцькій тюрмі. Для вияснення фактів побоїв політичних вязнів в луцькій тюрмі, виїздить до Луцька, з доручення міністра внутрішних справ окрема комісія, яка на місци має провірити закиди і скарги так самих вязнів, як теж їхніх родин.

Образки з часів лихоліття. — Ще дня 12. грудня минулого року вертали господарі с. Маркової підгаєцького повіту з торгу в Монастириськах. По дорові якісь люде побили тяжко поляка Шимка Корсана, якому підчас пацифікації чомусь дуже неподобалися вікна в українських освітних та економічних установах села. Зараз на другий день після цього факту арештувала поліція зі Завалова трьох зовсім спокійних громадян Українців, а саме Мілька Королевича, Петра Королевича і Микиту Гниду, підозріваючи їх в побиттю Корсана. Усіх трьох забрано на постерунок і після 24 годин їх випущено, але вже таких, що вони вже не могли до Маркової доволіктись і в села мусіли вислати по них фіру. Пошкодовані, що ще й досі лежать в ліжках, подали справу до суду.

Нема то як „стршельци“. — В селі Маркова підг. повіту, дня 9. січня цього року вечером, найшли хату сироти польки Михайлини Корсан двох „стршельців“ а саме Стах Кікіль і Авґуст Корсан і, як ходить вістка по селі, мали її знасилувати. Коли брати нещасної повернули до дому було вже по всім, а нещасна бігала наче божевільна по селу і голосила. Село обурене до краю такою діяльністю згаданих „стршельців“. Ціла ця справа опинилася в суді, а слідство в цій справі ведется.

Арештовання. В перший день свят т. є. 7. I. поліція арештувала студ. Федорику Осипа в Сколім, перетримала півтора дня, а дня 8. I. по полудні відвезено його до стрийських арештів. (Закидують йому збірку на політ. вязнів).

Ревізії в Сокалі й околиці. — Як нам донесено зі Сокаля, в цьому місті та дооколичних селах перевела поліція масові арешти й ревізії, пошукуючи за мнимими листами „Рідної Школи“ на заборонену їй коляду та неконфіскованими закликами до тої збірки. Ревізії остали без вислідів.

Шукають за пацифікаційними актами. Минулого тижня перевела львівська поліція ревізію в приватному мешканні реддактора „Громадського Голосу“, др. Матвія Стахова, пошукуючи за уровними актами про пацифікацію. Хоч підчас ревізії не найдено нічого, то всеж др. Стахів мусів піти на поліцію, звідки його, списавши протокол, випустили на волю.

Закарпаття.

Великий автономічний шум. У звязку з тим що чехословацький уряд рішився остаточно розпочати хочби про людське око виконування міжнародніх зобовязань відносно Закарпаття, ходять вістки, що вже в найблищому часі чеський сойм має ухвалити закон про введення в життя автономії на Закарпатті.

Докотилися.... Часопис „Руський Вєстник“ помістив велику статтю, в якій ганьбить „русскую“ молодь кацапської ужгородської ґімназії і семинарії за те, що вона забула просто говорити по свойому і всюди послуговується мадярською мовою. Отак кацапщина котиться все дальше в пропасть...

Погрози втятої голови. — Дня 14. ц. м. відбулося в Ужгороді „собраніє карпаторусскої соціялдемократіческої партії“, що після довгих дискусій ухвалило проголосити чужим і поборювати „український сепаратизм“, як течію комуністів і клерикалів. Українську справу боронив на цьому собранію дуже річево пос. Гуснай і др. Маркл, викликуючи проти себе за браком арґументів хуліґанські вигуки і погрози.

Конскрипція на Закарп. Україні. Підсумки останнього спису населення на Закарпатській Україні виказують, що за останніх пять літ населення тієї Волости зросло на 150 тис. і числить тепер 750 тис. осіб. Головне місто Ужгород має 26.700 горожан, з того більш як 7 тис. Українців, 8 тис. Чехів, 6 тис. Жидів і 5 тис. Мадярів.

Нова „язикова“ комісія. Чеський мін. освіти др. Дерер покликав до життя нову мовну комісію для Закарпаття, що малаб устійнити правопис та шкільну мову для шкіл з українською мовою. До комісії увійшли два делеґати ка-

Декларація.

В справі нотатки денникарської уміщеної на стороні третій часопису „Український Голос“ в Перемишлі з дати 7. вересня 1930 в числі 35. під наголовком „Нагінка на пластову молодь в Бродах“ заявляю отсим, що она відносно до особи оскаржителя приватного пшодовніка П. П. Хмелевского містить незгідні з правдою факти і твердження, а іменно що п. Хмелевський „має за собою темну історію навязання добросусідських відносин зі злодійськими бандами в Радивилові“ і що „змиває бруд своєї душі нагінкою на українську ґімназійну молодь“ — є змислені і неоперті на жадних конкретних фактах. Підписаний за виряджену п. Хмелевскому шкоду зроблену з причини оказанняся в друку тої нотатки — перепрашає.

Перемишль, 12. січня 1931.

Володимир Зиблікевич
відп. ред. Укр. Голосу.

почавши від 16. січня ц. р. **ІНВЕНТАРНА ВИПРОДАЖ** почавши від 16. січня ц. р.

Пульовери мужеські і дамські чисто вовняні, висортовані	12·80	**Сорочки** мужеські першорядної якости, висортовані	від 7·90
Камізольки вовняні і шовкові	9·80	**Сорочки** мужеські нічні комплетні довгі	7·80
Жакети смокінґові чисто вовняні, гладкі і гафтовані	19·80	**Калісони** мужеські з доброї димки	3·90
Светерки дитинні чисто вовняні	від 6·80	**Рушники** вафлеві 100 цм. довгі	0·80
Реформи теплі Макко	1·95	**Рушники** нитяні	1·80
Реформи трикотові з кутнером	2·90	**Рушники** купелеві	1·80
Реформи шовкові з кутнером	5·50	**Хустинки** мужеські білі і кольорові, висортовані	0·50
Сорочки дамські гафтовані	2·40	**Хустинки** кольорові мужеські дуже практичні	0·35
Сорочки дамські з коронкою і з гафтом білі і кольорові	3·50	**Хустинки** дамські білі з мережкою	0·25
Сорочки нічні дамські з гафтом і коронкою	5·50	**Шкарпитки** мужеські дуже тревалі	від 0·80

Висортовані дамські торбинки, гребені, перфуми, щітки до сукна і до волося, губки до миття і інші о 50% нище первісної ціни.

РУБІН НАХТ

Телефон 274. ПЕРЕМИШЛЬ, КАЗИМИРІВСЬКА 12. Рік заложення 1863.

цапського „Общества ім. Духновича і два від „Просвіти“. Останню репрезентують Авг. Волошин і др. Панкевич. Видно, що і Чехам забагато вже кацапського язичія.

Радянська Україна.

Як виглядає „українізація“ на північному Кавказі. Радянська преса подає подробиці про „українізацію“ північного Кавказу, з яких виходить, що число Українців в місцевих радах значно зменшилося в порівнанню з попередніми виборами. В складі президій рад Українці становлять під цю пору 4, 1%, предсідниками рад є 4,9% Українців; в районових виконавчих комітетах було в 1927 р. 21,1% Українців, а в р. 1929 — лише 18,1%. Місцеві ради, виписують ніби велику скількість українських ґазет, однак на приказ вищих чинників влади не розпаковують почтових посилок і не передають їх до місцевих читалень.

„Далой Мазепінцеф!“ — „Комуніст“ повідомляє, що ком. фінансів рад. України, українець Полоз, пішов на днях „в отставку“. Ніби оправдуючи цей поступок комуністів, подає „Комуніст“ факт, що Полоз був активним борцем за самостійність України в 1918 р., хоч можна догадатися, що це тільки притока для усунення ще одного Українця з уряду.

Чергова драчка. — „Ославіохем“ проголосив знову час від 25. січня до 5. лютого ц. р. десятиднівкою пропаґанди за будовою повітреплавів. ЦРОК рад. України видав окремі розпорядки про підвищення ціни на горівку в тому часі з ціллю придбати дорогою тої підвижки свіжі фонди та наказав забрати частину платні робітникам на цю ціль. („Красная Звезда“.)

За межами України.

Обєднання українських установ у Празі. На Загальних Зборах Українського Академічного Комітету в Празі, вибрано нову Управу в слідуючому складі: Проф. А. Яковлів — голова, проф. Смаль-Стоцький і проф. Д. Антонович заступники голови, проф. Б. Матюшенко — ґенеральний секретар. Під цю пору в Комітеті обєднались слідуючі українські установи: Український Університет в Празі, Українська Господарська Академія в Подєбрадах, Український Вищий Педаґоґічний Інститут, ім. М. Драгоманова в Празі, Український Науковий Інститут в Берліні, Наукове Т-во ім. Т. Шевченка у Львові, Історично-фільольоґічне Т-во в Празі, Українська Академія Малярства „Студія“ в Празі, Українське Правниче Т-во в Чехословаччині, Математ.-природниче Т-во, Українське Педаґоґічне Т-во в Празі, Т-во Українських Економістів в Чехословаччині, Спілка українських лікарів в Чехословач., Українське Академічне Т-во Союза Народів і Українське Т-во Прихильників книжки „Книголюб“.

Українські колядки і щедрівки в Празі. Що року відбувався в Празі концерт українських колядок і щедрівок під мистецьким проводом відомої діріґентки і колишньої співробітниці О. Кошиця, пані П. Росіневич-Щуровської, і своїм чистим українським мистецтвом неначе продовжав добрі традиції Української Капелі. Цього року (5. I.) співав український мішаний хор під проводом чеського діріґента Яна Ступки.

Голосовий матеріял хору був досить добрий, лише між сопранами один голос надто різко відділявся від інших.

В програму входили композиції К. Стеценка (Ой видить Бог, Щедрий вечір, А у цього хазяїна, Ой на горонці, Ой сивая зазуленька), М. Леонтовича (Зайчику, Щедрик) та Ступницького (Ой рано, рано кури запіли). Одну частину програми виповняли чеські колядки (Кршічки, Грабовського і Фідлера).

Найкращі знавці чеської музики самі зазначають, що Чехи вже не вміють по народньому творити, ані не вміють народнє мистецтво репродукувати.

Голоси уніформовано в одну голосову якість, не використовуючи виразового змісту забарвлення поодиноких голосів. Через те хор був надто схематизований і наближався до хорів західнього орґанного типу, що не виявляє внутрішнього багацтва голосових барв.

Багато пісень (н. пр. Щедрий вечір, А у цього хазяїна, і ін.) у виконанню Я. Ступки виходили якісь рівні і сухі, без належного зрозуміння їх змісту. Ясні конкретні думки наших пісень не виявлялися відповідним багацтвом технічного виконання. Одноманітність куплетів прикривала усю природну живість і плястичність наших пісень. — Брак внутрішньої правдивости залишив свої сліди і в динаміці співу. Не було ні одного справжнього піяніссіма, хоч виразовий зміст пісень не один раз цього вимагав. При деяких піснях видно було, що діріґент не опановує хору (н. пр. при пісні „А у цього хазяїна“), а часом траплялося навіть досить багато помилок (н. пр. в пісні „Ой сивая зазуленька“). — Подекуди виявлялося, що хор не знає слів, а дбає лише про звук. І взагалі вся увага діріґента була звичайно звернена лише на звукову правильність композиції. При тім він дуже дбав також про точну розміреність тактів, хоч ритмічність української пісні більше жива, і не так схематизована. Характеристичних закінчень українських пісень, що визначаються, протягуванням звичайно передостаннього складу, взагалі не було.

Здається, що діріґент не знав також цього, що наші колядки це не те, що нинішні чеські, і що вони не конче мусять бути піснями церковними. У нас є колядки чисто світського характеру, а є і такі, що обєднують в собі елементи світські і елементи церковні. Це відноситься не лише до змісту, але і до музичного стилю. — Отже, при співі наших колядок треба ці два музичні стилі, церковний і світський, добре відріжняти. Не знаючи цього п. Ступка перемішав одно з другим і цим лише попсував первісну красу нашої пісні. З українських пісень найкраще враження зробив „Щедрик“. Чеські колядки вийшли на загал більш вдатно, витримані в їх природному церковному стилю з виразним римо-католицьким забарвленням. — На загал треба зазначити, що дійсного українського мистецтва в сьогорічнім празькім концерті було дуже мало.

К. П.

Всячина.

„Товарищі“. — Як комуністи-большевики цінять і розуміють слово — товариш, видко з такого прикладу: Серед комуністів в Польщі дійшло до розламу. Повстало дві ґрупи — ленінівців і сталінівців, які себе взаїмно поборюють. Аби облегчити собі боротьбу з ленінівцями, сталінівці видали відозву в якій накидаються грубою лайкою на ленінівців і, що найбільш мерзке, вичислюють в ній поіменно усіх визначнійших ленінівців, недавних своїх товаришів. Очевидно, що поліція скористала з такої помочі сталінівців.

Скількість кін в Европі. На підставі статистичних даних існує в Німеччині 5267 кінотеатрів, в СССР. — 5200, в Анґлії — 4226, у Франції — 4221, в Італії — 2800, в Польщі — 700.

Скільки є партійно зорґанізованих комуністів в Европі. В цілій Европі є їх 7 міліонів 475 тисяч. З цього загального числа припадає на СССР — 1.300.000, Францію — 1.100.000, Німеччину — 3.300 000, Чехословаччину — 110.000, Югославію — 60.000, Угорщину та Італію — по 25.000, Польщі — 17.000, Австрії — 8.000.

Скільки є безробітних на світі? Міжнародне бюро праці в Женеві оголосило статистику безробіття у всіх краях світа. Виходить, що в грудні минулого року стан безробітних виносив 15 міліонів осіб. З цього загального числа було: в Німеччині — 3,900.000 безробітних, в Анґії — 2.300.000, в Італії — 534.000, в Австрії — 262.000, в Бельґії — 100.000, в Данії — 44.000, Румунії — 36.000, в Японії — 386.000, в Австрії — 90.000, і тд., а в Зєдинених Держ. півн. Америки 6—7 міліонів.

Відзначення для поліції в воєвідствах — Львів, Станиславів і Тернопіль. З Варшави наспіли масові відзначення для офіцерів і рядовиків поліції згаданих трьох воєвідств. За що, — легко догадатись. Ну, ну!

Кінотеатр „Редута“ в Народному Домі ул. Костюшка 5. Від 14. I. Монументальний історичний твір: „МЕССАЛІНА“. — Від 26. I. Еротична драма: „ЧОМУ МОВЧУ“.

Надіслане.

Подяка.

Після 5-ти місячного перебування у вязницях у Львові і Перемишлі — випущений на волю дня 2. січня 1931 р. почуваю своїм першим обовязком зложити прилюдну подяку Вп. П. Меценасам: Др. В. Старосольському у Львові, послові Др. В. Загайкевичові, Др. С. Навроцькому, Др. Хробакові у Перемишлі та Др. В. Блавацькому у Сяноці за старання і заходи в справі мого звільнення — та Вп. П. Трачевій у Львові за дбайливу опіку і поміч.

Устріки Долішні, дня 4. січня 1931.

Інж. Атанас Мілянич.

ПОДЯКА.

Отсим складаю щиру подяку Вп. П. Меценасові Д-р. Гарасимові за скору і успішну інтервенцію в справі мойого звільнення зі судових арештів в Стрию.

Федорика Осип.

Кавалер-Українець, 23 літ, з 5 кляс ґім. образованням, посідаючий господарство вартости 2.500 долярів, ожениться з гарною панночкою — учителькою на певній посаді. Листи з фотоґрафіями слати до Амін. „Укр. Голосу“.

Курс модерних танців. П. Витвицького при участи Т. Панченко розпочинається 20-го с. м. в салі „Укр. Бесіди“ (Народ. Дім.) для старших о год. 7 веч. для молоді о год. 5.

Анонсуйтеся в „Українському Голосі“.

Др. РОМАН НЕСТОРОВИЧ ординує у внутрішних і жіночих недугах в Перемишлі, ул. Францішканська 37 II (площа на Брамі).
КВАРЦЕВА ЛЯМПА. ХЕМІЧНІ АНАЛІЗИ.
Просвітлювання Рентґеном.

Стоматольог-дентист
Др. Степан Дмоховський
б. елєв Поліклініки дентистичної у Берліні з Перемишля перенісся до ЛЬВОВА де ординує
при вул. Сикстуській 35.
Телефон 79-72.
Прецизийна дентистична техніка. Порцелянові корони. Апарат Рентґена.

АДВОКАТ
Др. МИКОЛА РИБАК
Веде канцелярію в Перемишлі
ПРИ ВУЛ. ПІЛСУДСЬКОГО Ч. 1.
в льокали канцелярії бл. п. Дра Т. Кормоша.
Заступає в усіх справах цивільних і карних.

ЖЕНЩИНИ! *Дуже багато женщин терпить на внутрішне обірвання, яке буває звичайно по пологах, з тяжкої праці, з подвигання і багато инших причин. Отже женщина буде цілком певно здорова, охоча до життя і праці, коли спровадить спеціяльний бандаж проти внутрішного обірвання.*

При замовленню треба подати міру в центиметрах або ниткою 1) в пасі, 2) навколо через черево, 3) навколо під черевом, потім зріст (низкий, високий чи середний) кількість перебутих пологів. Треба описати чи є нестравність шлунку, утиск і болі, що тягнуть в середину, біль в крижах, плечах і під лопатками, біль в підчеревю або в пахвині, біль ноги одної або обох і т. д. Все докладно описати і з цілим довірям спровадити бандаж або спеціяльний пас черевний на ґумах, приряджений і доповнений відповідною пельотою приспосібленою до роду терпіння. Ціна від 25 до 45 зол., надзвичайної конструкції ціна дороща.

В терпіннях і хоробах з причини внутрішного обниження або обірвання шлунку, кишок, матиці і нирок жадні ліки не помагають, а тільки хвилево успокоюють болі. Одиноким же ліком крім операції є застосовання бандажу, набутого у спеціяліста-бандажиста.

М. Л. Полячек в Самборі N. 20 а

Рівнож і для мужчин достарчується спеціяльні паси проти обниження шлунку, нирок і кишок. Бандажі пропуклинові за осмотрують найбільші і застарілі руптури пупка, черева, пахвини та усунення вділ. — Панчохи ґумові проти жиляків і спухленню ніг. Ґумові мочники для ослаблених на пухир мужчин і жінок до уживання підчас ходу, праці, подорожі і в часі спання. — Простодержачі і коректори проти згорбленню і скривленню хребта. Протези штучних рук і ніг для калік і ампутованих.

Уживайте ЕЛЄҐАНТ бо се найліпша паста до обуви і своя ЛЬВІВ, Кордецького 51.

Годинник зі золота

американського, що нічим не ріжниться від правдивого золота 14-о карат.

Тільки за зол. 6·55 зам. 10·

На листовне замовлення негайно висилаємо елеґантний плоский годинник (після сего рисунку) виреґульований до мінути, дзвінкий хід, з 8-о літною ґваранцією. 2 штуки 12·50 з., 4 шт. 24·—, 6 шт. 39·50 — Ліпший ґатунок 9.—, 11.—, 14.—, 24·—, 30.—. З світячим циферблятом 9.50, 12.—, 15.—, 18.—. Годинник критий Ankier з трема копертами америк. 14.—, 16.—, 19.—, 24.—, 28.—, 35.—. Ланцушки з американ. золота 1·50, 2·50, 4.— і 6.— зл. Годинники на руку мужеські і дамські америк. 12.—, 15.—, 17.—, 20.—, 24.—. Кошта пересилки покриває купуючий.

Firma „Komercja“, Warszawa, Dzielna 45 U. 6.

ЖАДАЙТЕ у всіх кооперативах МИЛА Кооперативної Фабрики „ЦЕНТРОСОЮЗ“

ПОЗІР! ПОЗІР!

Велика післясвяточна випродажа.

Звернути увагу на небувалу знижку цін.

Кожний читач повинен запамятати, що у фірмі „WYGODPOL“ в Лодзі можна набути мануфактурні товарі та інші, прямо по неймовірно низьких цінах. Для переконання висилаємо комплет, пригожий для кожного дому.

Тільки за 12 зол. 50 ґр.

Отже 3 метри полотна-Оксфорд в пружки або краточки на мужеську сорочку, 1 мужеський светер до убирання через голову, 6 пар мужеських шкарпиток дуже сильних, 1 ручник вафлевий доброї якости, 1 мужеський вовняний шалик, 1 пара вовняних рукавичок доброї якости, 1 шовкова краватка.

Згадані товарі висилаємо після одержання листовного замовлення. (Платиться при відборі товару на почті). До кожного замовлення дочислюється 2·25 зл. як кошта пересилки.

БЕЗ РИЗИКА, коли товар не подобається — приймаємо з поворотом.

Адресувати належить: HURT. FABRYCZ. SKŁAD MANUFAKT. P. T. „WYGODPOL“, ŁÓDŹ — NOWOWIEJSKA 7.

На домагання висилаємо безплат. цінники.

Купуючи паперці до курення „КАЛИНА“ з одинокої української кооперативної фабрики „Будучність“ в Тернополі. Причиняєтеся до розросту рідного промислу і даєте заробіток українському робітництву

Другий рік видання!!

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЖУРНАЛ **„КІНО“** який виходить два рази місячно. Передплата річно 12 зол. піврічно 6 зол. чвертьрічно 3 золотих.)(ЦІНА ОДНОГО ЧИСЛА 55 СОТ. Річні передплатники одержать всі числа з 1930 року. — Адреса: „КІНО“ Львів, вул. Бляхарська 8/I. —

Жадайте „Кіно“ по всіх книгарнях і кіосках.

За редакцію відповідає Володимир Зиблікевич. З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.